

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 421

22 Şubat 2012

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-3217)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 30.01.2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-44951 sayılı yazısı.

Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü TÜRKKAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/3217 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ve TEDAŞ Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (2 Sayfa)

**KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN LÜTFÜ TÜRKKAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/3217)**

Sorular 1, 2, 3:

Son zamanlarda elektrik faturalarında detayların gösterilmeye başlanması ile ortaya çıkan kayıp-kaçak bedelleri yeni bir tartışma başlattı. Elektrik faturalarında yapılan haksızlıklar nedeniyle, bu sorun gerek yazılı ve gerekse görsel basında sık sık yer aldı. Bu yapılan haksızlıklar vatandaşlar tarafından yüksek sesle dile getirilmeye başlandı. Bugüne kadar tahakkuk ettirilen elektrik faturaları, vatandaşlar okumadan, incelemenden ilgili kuruma ödemesini yapıyordu. Şimdi ise elektriğe yapılan büyük orandaki zamlar nedeniyle, artık vatandaşlar elektrik faturalarını incelemeye başlamış ve büyük oranda tahakkuk ettirilen elektrik faturalarını görünce, adeta şok olmaktadırlar. Başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayanların büyük çoğunluğu olmak üzere yurdun her kesiminde kaçak elektrik kullananlar hızla artıyor. Onlardan alınamayan elektrik parası, namuslu vatandaştan tahsil ediliyor. Ayrıca altyapı eksikliği ve eski teknoloji kullanımı nedeniyle, tüketici sayaçlarına gelinceye dek önemli oranda kaybolan elektriğin bedeli de abonelerin sırtında. Faturalardaki; Dağıtım bedeli, perakende satış hizmet bedeli, sayaç okuma bedeli, iletişim sistemlerini kullanma bedeli gibi kalemler vatandaşın tepkisini çekiyor. KDV'yi normal gören vatandaşlardan enerji fonu, TRT payı, elektrik tüketim vergisi adı altında para tahsil edilmesi vatandaşların tepkisine neden oluyor. Herkes elektrik faturalarının kabarıklığından, aşırı derecede şişirildiğinden şikâyet etmektedir. Bu nedenle; -2011/12 döneme ait faturalarda; Abonenin harcadığı elektrik tutarı: 47.46 TL.dir. Buna, KKB (kaçak kullanım bedeli): 10.15, Per. Sat. Hiz. Bed.1.26TL. Sayaç Okuma Bedeli 0.36 TL. İletişim Sistemlerini Kul. Bed. 2.51TL. Dağıtım Bedeli 11.37TL. Enerji fonu: 0.49TL. TRT payı:0.98TL. Elektrik Tüketim Vergisi:2.44 TL. K.D.V. 13.88TL. Toplam:43.44TL. + 47.46 TL= Genel Toplam: 90.90 TL. Bu faturada örnek alınan tüm tasarruf tedbirlerine rağmen tahakkuk ettirilen rakamlardır. 44.00TL elektrik tüketen 90.00TL Elektrik parası ödemek zorunda bırakılmaktadır. Vatandaşın harcadığı- tükettiği elektrik tutarı; 47.46 TL. Bindirilen vergi toplamı:43.44 TL. Bu harcanan elektriğe ayrıca %100 zam ilavesi demek değil midir? Bu yapılan haksızlık Anayasamızın hangi maddesinde yer almaktadır? Vatandaşları mutsuz eden haksız-dayanaksız bu uygulamaları kaldırma konusunda ne gibi çalışmalarınız olacaktır?

-En çok kaçağın olduğu iller tüketilen ödenen kaçak oranı Mardin %72.66, Şırnak %70.87, Batman %66.54, Diyarbakır %65.44, Hakkari %64.36. En az kaçağın olduğu iller Tüketilen ödenen miktar kaçak oranı Muğla %3.43, Çanakkale %3.25, Bilecik %2.89, Karabük %2.13, Denizli %1.30 Mardin ve Denizli illerimizin kaçak oranları ve elektrik kullanım oranları dikkate alındığında, hiç kaçağın olmadığı, Denizli gibi bir sanayi kentinin nüfusu 1.000.000'dir. Buna karşılık sanayinin olmadığı Mardin'in nüfusu ise 550.000'dir. Sanayisi olmayan, nüfusu Denizli'nin yarısı kadar olan Mardin'de tüketilen elektrik miktarı, Denizli'nin iki katından bile fazladır. Mardin ilimizin daha az kişiyle, sanayide kullanmadan bu kadar elektriğin tüketildiği kaçak- kayıpların para karşılığı da tahsil edilemediği açıkça ortadadır. Başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayanların büyük çoğunluğu olmak üzere yurdun her kesiminde kaçak elektrik kullananlar hızla artıyor. Onlardan alınamayan elektrik parası, namuslu vatandaştan tahsil ediliyor. Ayrıca, altyapı eksikliği ve eski teknoloji kullanımı nedeniyle, tüketici sayaçlarına gelinceye dek önemli oranda kaybolan elektriğin bedeli de abonelerin sırtında. Başkalarının kullandığı kaçak elektriğin parasını sorumluluklarını yerine getiren vatandaşlara yüklemenin, vatandaştan zorla tahsil edilerek yapılan bu haksız uygulama, Hukuka, Anayasaya ve insan haklarına aykırı değil midir?

-Bu yapılan, dürüst davranan vatandaşları cezalandırmak değil de nedir?

-Bu konuda sorumluluk sahibi vatandaşların mağduriyetlerin ortadan kaldıran her hangi bir düzenleme yapılacak mıdır?

-"Sayaç Bedeli" adı altında bir yılda 40,7 Milyon TL enerji dağıtım şirketlerine aktarıldığı iddiaları doğru mudur?

Cevaplar 1, 2, 3:

Dicle Elektrik Dağıtım Şirketinin 2006-2010 yılları ortalama kayıp-kaçak oranı %64,9; Vangözü Elektrik Dağıtım Şirketinin 2006-2010 yılları ortalama kayıp-kaçak oranı %55,9 ve Aras Elektrik Dağıtım Şirketinin ise 2006-2010 yılları ortalama kayıp-kaçak oranı %27,8 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye geneli ve söz konusu bölge dahilinde elektrik kayıp-kaçağı ile etkin olarak mücadele yapılmakta ve bununla ilgili olarak mobil ekiplerin kurularak etkin olarak çalışması dahil alınması gereken tüm önlemler alınmaktadır.

**KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN LÜTFÜ TÜRKKAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/3217)**

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)nun dağıtım şirketlerine uyguladığı tarife metodolojisi ve TEDAŞ Genel Müdürlüğünün 2003 yılından 09.02.2012 tarihine kadar yapmış olduğu etkin kayıp kaçak tarama çalışmaları sayesinde, Türkiye genelinde toplamda yaklaşık 43,95 milyon abonenin kontrolü gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu kontrollerde 9,6 Milyar kWh (2,33 Milyar TL) kaçak tahakkuku gerçekleştirilmiş ve 594.353 abone hakkında ise savcılığa suç duyurusunda bulunulmuştur. Dolayısıyla elektrik kayıp kaçağı ile ilgili olarak yeterince mücadele yapılmıyor şeklinde değerlendirmeye Bakanlığımca katılmak mümkün değildir.

Bu bağlamda, kayıp kaçağın maliyetinin dağıtım bölgesindeki tüm tüketicilerden karşılanmasını dağıtım şirketlerinin lehine ve bir kısım tüketicilerin aleyhine özellikle yapılmış bir düzenleme olarak nitelendirmek de doğru bir yaklaşım değildir. Yeni düzenleme, Türkiye elektrik piyasası için öngörülen uzun vadeli yapıyla uyumu tesis etmek, kayıp kaçağın maliyetinin tüketiciler arasında eşit paylaşımını sağlamak ve 4628 sayılı Kanun ve Strateji Belgesinde öngörülen mekanizmaya yönelik ileride çıkabilecek sorunları ortadan kaldırmak amacıyla ilgili mevzuat çerçevesinde hayata geçirilmiştir. Bu çerçevede, 2011-2015 dönemini kapsayan ikinci uygulama dönemi için dağıtım esas kayıp kaçak hedefleri Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından uygulamaya konulmuştur. Teknik kayıpların azaltılması ve Dünya ortalamalarına gelmesi ile ilgili olarak EPDK tarafından 21 dağıtım şirketine 2011-2015 yılları arasında yaklaşık 9 Milyar TL yatırım hedefi verilmiştir (Bu yatırımlar EPDK tarafından hem fiziksel hem de finansal anlamda denetlenmektedir). Buna göre söz konusu dağıtım bölgelerinde kayıp kaçakta önemli oranda düşüş beklenmekte olup ülkemiz genelinde ise kayıp kaçak oranları 2011 yılından 2015 yılına kadar yıllar itibariyle % 15, % 13, % 12, % 11 ve % 9 olarak gerçekleşmesi hedeflenmiştir.

Yine, dağıtım şirketlerinin kendileri için belirlenmiş olan hedef kayıp-kaçak oranına ulaşamamaları halinde ortaya çıkabilecek zarar da yine ilgili şirkete bırakılmakta olup bu zararın tüketicilere yansıtılması söz konusu değildir. Dolayısıyla, uygulama döneminin her bir tarife yılı için hedef kayıp kaçak oranlarının belirlenmesiyle tüketicilerin daha düşük kayıp-kaçak bedelinden fiyatlandırılması sağlanırken, dağıtım şirketlerinin daha düşük kayıp oranlarını gerçekleştirecek şekilde faaliyet göstermeleri teşvik edilmektedir. Bunun yanı sıra 4628 sayılı Kanunun Geçici 9 uncu maddesinde “31/12/2012 tarihinde sona erecek geçiş döneminde... Geçiş dönemi süresince ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınır ve ulusal tarifede çapraz sübvansiyon uygulanır. Ulusal tarife Kurumca hazırlanır ve Kurul onayıyla yürürlüğe girer. Kurul onaylı çapraz sübvansiyon ancak Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirilebilir.” hükümleri yer almaktadır. Ayrıca, 18/9/2009 tarih ve 2009/11 Yüksek Planlama Kararı ile yayımlanan Elektrik Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi kapsamında 2013 yılı itibariyle mesken hariç tüm tüketicilerin, 2015 yılı itibariyle ise tüm tüketicilerin serbest tüketici olacağı hususu ile birlikte; “Kanunun Tarifeler ve tüketicilerin desteklenmesi başlıklı 13 üncü maddesinin 1 inci fıkrası ‘Tüketicilerin Desteklenmesi’ başlıklı c bendi hükmü gereği maliyet esaslı fiyatlandırmanın yapılması hususu dikkate alınarak abone grupları arasında var olan çapraz sübvansiyonun maliyetler esas alınarak kaldırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Buna göre geçiş dönemi sonrasında abone grupları arasında mevcut sübvansiyonların tamamı sona erecek, tüketiciler sistemde müsebbibi oldukları maliyetlere katlanmak zorunda kalacak ve 1/1/2013 tarihi itibariyle çapraz sübvansiyonlar düşük fiyatlar uygulanması yoluyla değil ilgili tüketicilere ancak doğrudan ödemeler yoluyla yapılabilecektir.

Sayaç okumaya ilişkin perakende satış hizmet bedeli sayaç okuma maliyetlerini yansıtan bir bedeldir. Tüketiciler sayaç okuma işlemi başına sabit bir fiyatla ücretlendirilmektedir.